

Rozdział X

Budżet środków europejskich

Budżet środków europejskich, stosownie do postanowień ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r., obejmuje dochody i wydatki przeznaczone na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich, z wyłączeniem środków przeznaczonych na realizację projektów pomocy technicznej.

1. Dochody budżetu środków europejskich

W projekcie ustawy budżetowej na rok 2015, w części Dochody budżetu środków europejskich, zaplanowane zostały dochody budżetu środków europejskich w łącznej wysokości 77.842.493 tys. zł.

Na powyższą kwotę składają się dochody z tytułu realizacji zadań w ramach:

- programów operacyjnych realizowanych w ramach NSS 2007-2013 w wysokości 43.636.926 tys. zł,
- Wspólnej Polityki Rolnej w wysokości 25.453.908 tys. zł,
- Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014 w wysokości 531.246 tys. zł,
- Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014 w wysokości 366.064 tys. zł,
- Szwajcarsko - Polskiego Programu Współpracy w wysokości 457.970 tys. zł,
- Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013” w wysokości 676.379 tys. zł,
- Krajowych Programów Operacyjnych na lata 2014 – 2020 w wysokości 4.538.533 tys. zł,
- Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014 – 2020 w wysokości 2.181.467 tys. zł.

2. Wydatki budżetu środków europejskich

W projekcie ustawy budżetowej na rok 2015 w budżecie środków europejskich zaplanowane zostały wydatki w wysokości 81.277.996 tys. zł z przeznaczeniem na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich, z wyłączeniem projektów pomocy technicznej.

W ramach powyższej kwoty w poszczególnych częściach budżetowych zaplanowana została kwota 43.111.054 tys. zł na wydatki przeznaczone na projekty realizowane w ramach:

- 1) NSS 2007-2013, tj. na:
 - 16 Regionalnych Programów Operacyjnych,
 - Program Operacyjny Kapitał Ludzki,
 - Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka,
 - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko,
 - Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej;
- 2) Wspólnej Polityki Rolnej,
- 3) Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”,
- 4) Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014,
- 5) Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy,
- 6) Krajowe Programy Operacyjne na lata 2014 – 2020,
- 7) Regionalne Programy Operacyjne na lata 2014 – 2020.

Pozostała część wydatków została zaplanowana w rezerwie celowej poz. 98 z przeznaczeniem na finansowanie programów z budżetu środków europejskich w kwocie 38.131.942 tys. zł oraz w rezerwie celowej poz. 99 z przeznaczeniem na finansowanie wynagrodzeń w ramach budżetu środków europejskich w kwocie 35.000 tys. zł.

Zaplanowanie rezerw wynika z faktu, że na etapie opracowywania projektu ustawy budżetowej nie można dokonać podziału wszystkich wydatków na poszczególne podziałki klasyfikacji budżetowej. Ponadto rezerwa celowa poz. 98 obejmuje również wydatki na umowy, których podpisanie jest dopiero planowane, w szczególności w zakresie Perspektywy Finansowej 2014 - 2020. Jednocześnie należy zauważyć, że stopień realizacji poszczególnych projektów kształtuje się różnie w poszczególnych częściach budżetowych, więc trudno przewidzieć, który dysponent wykorzysta w pełni środki ujęte w ramach własnej części, a w których przypadkach realizacja projektów z różnych przyczyn będzie przebiegała z opóźnieniem, co ostatecznie będzie miało wpływ na różny poziom wykorzystania środków w ramach części danego dysponenta. Ponadto stopień zaawansowania realizacji programów operacyjnych nie pozwala w pełni określić wszystkich potrzeb dysponentów.

Umieszczenie części wydatków w rezerwie celowej pozwoli na sprawniejszą i bardziej elastyczną realizację projektów finansowanych w ramach poszczególnych programów, a tym samym przyczyni się do lepszej absorpcji środków unijnych.

Zaplanowane wydatki w budżecie środków europejskich, w częściach poszczególnych dysponentów, obejmują przede wszystkim następujące programy:

2.1. 16 Regionalnych Programów Operacyjnych 2007 - 2013

W ramach 16 Regionalnych Programów Operacyjnych 2007 – 2013 zaplanowano na 2015 rok wydatki w częściach budżetowych w wysokości 5.672.334 tys. zł.

W ramach RPO finansowaniu podlegają projekty m.in. z zakresu: sektora transportu związanych z budową i modernizacją infrastruktury drogowej, kolejowej, lotniczej; ochrony zdrowia; infrastruktury komunikacyjnej; systemów zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków; systemów energetycznych oraz zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego i przeciwpowodziowego; wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw, zwłaszcza w zakresie działalności innowacyjnej, w tym B+R; wsparcia promocji produktów i usług rozwoju turystyki oraz infrastruktury kultury.

2.2. Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007 - 2013

W ramach PO KL zaplanowano na 2015 rok wydatki w częściach budżetowych w wysokości 2.319.177 tys. zł.

Celem głównym POKL jest wzrost zatrudnienia i spójności społecznej, a do osiągnięcia tego celu przyczynia się realizacja celów strategicznych, do których należą:

- podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo,
- zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego,
- poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce,
- upowszechnienie edukacji społeczeństwa na każdym etapie kształcenia przy równoczesnym zwiększeniu jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy,
- zwiększenie potencjału administracji publicznej w zakresie opracowywania polityk i świadczenia usług wysokiej jakości oraz wzmocnienie mechanizmów partnerstwa.

W ramach programu realizowane są głównie tzw. projekty miękkie jak szkolenia, seminaria, programy rozwojowe, doradztwo. Program składa się z 10 priorytetów, z których priorytety I-V realizowane są na poziomie centralnym, natomiast Priorytety VI-IX na poziomie regionalnym.

2.3. Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej 2007 - 2013

W ramach PO RPW zaplanowano na 2015 rok wydatki w częściach budżetowych w wysokości 1.346.003 tys. zł.

Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej stanowi dodatkowy element wsparcia z funduszy strukturalnych oraz wzmacniający działanie innych programów na obszarze Polski Wschodniej, tj. województw: Warmińsko-Mazurskiego, Podlaskiego, Lubelskiego, Świętokrzyskiego, Podkarpackiego.

Celem PO RPW jest przyspieszenie tempa rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

W ramach programu realizowane są projekty w zakresie:

- stymulowania rozwoju nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy tj. poprawa infrastruktury edukacyjnej służącej prowadzeniu działalności dydaktycznej na poziomie wyższym; dostępność dla przedsiębiorców do zewnętrznych źródeł finansowania rozpoczynających działalność gospodarczą; wspierania innowacji tj. poprawy warunków do prowadzenia działalności gospodarczej, promocji i współpracy regionów Polski Wschodniej,
- wspierania rozwoju miast wojewódzkich,
- rozwoju potencjału turystycznego w regionach opartego o warunki naturalne,
- wspieranie rozwoju dostępu do Internetu szerokopasmowego,
- rozwoju infrastruktury transportowej.

2.4. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka 2007 - 2013

W ramach PO IG zaplanowano na 2015 rok wydatki w częściach budżetowych w wysokości 4.486.436 tys. zł.

Celem głównym Programu Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013 jest rozwój polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

- zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw,

- wzrost konkurencyjności polskiej nauki,
- zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym,
- zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym,
- tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy,
- wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce.

Program jest skierowany przede wszystkim do przedsiębiorców, którzy zamierzają realizować innowacyjne projekty, związane z badaniami i rozwojem, nowoczesnymi technologiami, inwestycjami o dużym znaczeniu dla gospodarki lub wdrażaniem i stosowaniem technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Program ma na celu wspieranie szeroko rozumianej innowacyjności. Jest to zarówno bezpośrednie wsparcie dla przedsiębiorstw, instytucji otoczenia biznesu oraz jednostek naukowych świadczących przedsiębiorstwom usługi o wysokiej jakości, a także wsparcie systemowe zapewniające rozwój środowiska instytucjonalnego innowacyjnych przedsiębiorstw.

2.5. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007 – 2013

W ramach PO IiŚ 2007 – 2013 zaplanowano na 2015 rok wydatki w częściach budżetowych w wysokości 12.361.610 tys. zł.

Celem programu jest poprawa atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej.

W ramach programu realizowane są m.in. projekty z zakresu poprawy stanu dróg i infrastruktury kolejowej, wody pitnej, sieci energetycznej, ekologii i ochrony środowiska. W ramach POIiŚ można również sfinansować projekty z zakresu promocji kultury, nauki oraz zdrowia (m.in. ochrony zabytków i innych obiektów o dużej historycznej wartości, działalności i wyposażenia szkół artystycznych oraz innych uczelni, a także polepszenia warunków w szpitalach oraz poprawy jakości usług pogotowia ratunkowego).

2.6. Program Operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”

W ramach tego programu zaplanowano na 2015 rok wydatki w częściach budżetowych w wysokości 74.391 tys. zł.

Celem Programu jest poprawa efektywności sektora rybackiego, racjonalna gospodarka żywymi zasobami wód, podniesienie konkurencyjności polskiego rybołówstwa morskiego,

rybactwa śródlądowego i przetwórstwa ryb oraz poprawa jakości życia na obszarach zależnych od rybactwa.

W ramach programu realizowane są różnorodne działania, w tym m.in.:

- pomoc publiczna z tytułu zaprzestania działalności połowowej,
- inwestycje: na statkach rybackich, w chów i hodowlę ryb, w zakresie przetwórstwa i obrotu, inwestycje w portach rybackich, miejscach wyładunku i przystaniach;
- rybactwo przybrzeżne,
- działania wodno – środowiskowe,
- rybołówstwo śródlądowe,
- ochrona i rozwój fauny i flory wodnej,
- rozwój nowych rynków i kampanie promocyjne,
- modyfikacja w celu zmiany przeznaczenia statków rybackich,
- rozwój obszarów zależnych od rybactwa.

2.7. Wspólna Polityka Rolna

W ramach WPR zaplanowano na 2015 rok wydatki w częściach budżetowych w wysokości 13.422.756 tys. zł.

Środki z tytułu WPR przekazywane przez KE do państw członkowskich mają charakter refundacyjny. Warunkiem ich otrzymania jest wcześniejsze poniesienie określonych wydatków przez agencje płatnicze – w formule prefinansowania. Udokumentowane wydatki tych agencji są zwracane ze środków budżetu unijnego, w terminach wynikających z prawa UE.

W roku 2015, podobnie jak w roku ubiegłym, mechanizm prefinansowania płatności Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) odbywać się będzie w ramach wydatków budżetu środków europejskich, zaś refundacje z KE poniesionych wydatków – stanowić będą dochody budżetu środków europejskich.

Zasilenie rachunków bankowych agencji płatniczych oraz innych dysponentów środków europejskich na płatności WPR odbywać się będzie za pośrednictwem BGK, zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych.

W roku 2015 będą realizowane płatności bezpośrednie oraz płatności z tytułu PROW i działania interwencyjne na wspólnotowych rynkach rolnych.

2.8. Szwajcarsko-Polski Program Współpracy

W ramach tego programu zaplanowano na 2015 rok wydatki w częściach budżetowych w wysokości 208.029 tys. zł.

Celem programu jest zmniejszanie różnic społeczno-gospodarczych istniejących pomiędzy Polską a wyżej rozwiniętymi państwami UE oraz różnic na terytorium Polski – pomiędzy ośrodkami miejskimi a regionami słabo rozwiniętymi pod względem strukturalnym. Fundusz Szwajcarski przewiduje wsparcie dla instytucji sektora publicznego i prywatnego oraz organizacji pozarządowych.

W ramach programu realizowane są projekty w zakresie następujących obszarów:

- bezpieczeństwo, stabilność, wsparcie reform,
- środowisko i infrastruktura,
- sektor prywatny,
- rozwój społeczny i zasobów ludzkich.

2.9. Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014

W ramach tego programu zaplanowano na 2015 rok wydatki w częściach budżetowych w wysokości 583.201 tys. zł., w tym na:

- Norweski Mechanizm Finansowy 2009-2014 w wysokości 346.736 tys. zł.,
- Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014 w wysokości 236.465 tys. zł.

Głównym celem, utworzonych przez państwa – darczyńców (trzy państwa EFTA: Norwegię, Islandię i Lichtenstein) mechanizmów finansowych, jest realizacja przedsięwzięć przyczyniających się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy Państwami – Darczyńcami a Państwami - Beneficjentami poprzez przyznawanie pomocy finansowej w wyodrębnionych obszarach priorytetowych.

W ramach NMF i MF EOG 2009-2014 wyodrębniono następujące obszary wsparcia:

- bioróżnorodność i monitoring środowiska,
- oszczędzanie energii, odnawialne źródła,
- społeczeństwo obywatelskie,
- rozwój społeczny i regionalny,
- kulturowe dziedzictwo,

- badania naukowe i stypendia,
- Schengen i sprawy wewnętrzne,
- godna praca i dialog trójstronny.

2.10. Perspektywa Finansowa 2014 – 2020

W ramach Perspektywy Finansowej na lata 2014 – 2020 planowane są do realizacji Krajowe Programy Operacyjne oraz 16 Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014 – 2020.

Biorąc pod uwagę, że obecnie trwają jeszcze negocjacje z Komisją Europejską wszystkich programów operacyjnych, wydatki prezentowane są łącznie na Krajowe Programy Operacyjne oraz na wszystkie Regionalne Programy Operacyjne na lata 2014 – 2020.